

**ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2022
ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1.

Τότε ο νεαρός, επειδή είχε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του και επειδή παρακινήθηκε από την επιθυμία για μάχη, παρά τη διαταγή του υπάτου, όρμησε στον αγώνα και γενναιότερος από τον εχθρό, τον διαπέρασε με το δόρυ του και (τον) απογύμνωσε από τα όπλα. Αμέσως, οι εχθροί ζήτησαν τη σωτηρία στη φυγή. Αλλά ο ύπατος, όταν επέστρεψε στο στρατόπεδο, τιμώρησε με θάνατο το νεαρό, με τις ενέργειες του οποίου οι εχθροί είχαν τραπεί σε φυγή.

Ο Κούριος και ο Φαβρίκιος, αρχαιότατοι άνδρες και οι αρχαιότεροι από αυτούς Οράτιοι συνομίλησαν με τους σύγχρονους τους καθαρά και με διαύγεια· δε χρησιμοποιούσαν τη γλώσσα των Σικανών ή των Πελασγών, οι οποίοι λέγεται ότι κατοίκησαν πρώτοι την Ιταλία, αλλά (τη γλώσσα) της εποχής τους. Εσύ, όμως, σα να μιλάς τώρα με τη μητέρα του Ευάνδρου, χρησιμοποιείς λόγο απαρχαιωμένο εδώ και πολλά χρόνια πια, επειδή (δε) θέλεις κανείς να ξέρει και να καταλαβαίνει τι λες.

Γιατί, όπως οι νόμοι βάζουν τη γενική ευημερία πάνω από την ευημερία του καθενός ξεχωριστά, έτσι ο άνθρωπος, ο καλός και ο σοφός και αυτός που υπακούει στους νόμους φροντίζει περισσότερο για την ευημερία του συνόλου παρά ενός οποιουδήποτε ατόμου ή τη δική του. Και δεν πρέπει να επικρίνεται πιο πολύ ο προδότης της πατρίδας παρά ο προδότης του κοινού συμφέροντος, ή ο λιποτάκτης της γενικής ευημερίας για χάρη της ατομικής του ωφέλειας και ευημερίας. Αυτό συμβαίνει, ώστε να είναι αξιέπαινος αυτός που πέφτει για την πατρίδα, επειδή αρμόζει να είναι πιο αγαπητή σε εμάς η πατρίδα παρά εμείς οι ίδιοι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B.1.

επίπτωση = petiverunt
πυγμή = pugnandi
μήτρα = matre

ενότητα = unius
ανένδοτος = proditor
σύλλογος = legibus

λευκός = dilucide
κουλτούρα = coluisse

άπατρις = patriam
μποναμάς = bonus

B.2.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

Γ.1.α.

adulescentium
vi
certamina
aetatum και aetatium
verba
matrum
sapienti
parentium
proditoribus
desertore

Γ.1.β.

fortis, fortissimus
(prae), prius, primum και primo
multum, plus, plurimum
bene, melius, optime
communiter, communius, communissime

Γ.2.

confideretis
permoverint
ruiturus
transfigendus esses
loquereris/-re
cole
usi erunt
cupiens
dic

antepositi eratis
consulturi simus
vituperandus esset
fierent
casum iri
decuerunt/ere

Δ.1.α.

Iniussu : είναι αφαιρετική του εσωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο ρήμα *ruit*.

Plane : είναι επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα *locuti sunt*

Sicanorum : είναι γενική κτητική στο *verbis*

pro re publica : είναι εμπρόθετος προσδιορισμός της υπεράσπισης στο ρήμα *cadat*.

Nobis : είναι δοτική αντικειμενική στο *cariorum*.

Δ.1.β.

permotus → αιτιολογική μετοχή, χρόνου παρακειμένου. Δηλώνει το προτερόχρονο. Αναλύεται σε δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση:

- ✓ **quod ή quia ή quoniam permotus erat** (quod + Οριστική Υπερσυντελικού, εκφράζεται αντικειμενική αιτιολογία)
- ✓ **quod ή quia ή quoniam permotus esset** (quod + Υποτακτική Υπερσυντελικού, εκφράζεται υποκειμενική αιτιολογία)
- ✓ **cum permotus esset** (cum + Υποτακτική Υπερσυντελικού, η αιτιολογία εκφράζεται ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)

Έχουμε εξάρτηση από ρήμα ιστορικού χρόνου, *ruit*

Δ.1.γ.

Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc **loquens**, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere **volens/cupiens**, quae dicas.

Μετατρέπουμε τη δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική παραβολική πρόταση και τη δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση σε επιρρηματική υποθετική και επιρρηματική αιτιολογική μετοχή αντίστοιχα, συνημμένες στο υποκείμενο (tu) του ρήματος της κύριας *uteris*, στην οποία ανήκει.

Δ.2.α. Υποκείμενο του απαρεμφάτου *coluisse* είναι το *qui*. Υπάρχει ταυτοπροσωπία. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα παρατηρούμε ότι υπάρχει **ΑΡΣΗ ΤΟΥ ΛΑΤΙΝΙΣΜΟΥ του ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΥ**.

Και αυτό, διότι το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου δεν μπορεί να βρίσκεται σε Αιτιατική (όπως, θα περιμέναμε), αλλά σε Ονομαστική, γιατί το *coluisse* εξαρτάται από παθητικό λεκτικό ρήμα (*dicuntur*).

Δ.2.β.

- ✓ **Tum adulescens ruit ut certaret** → Δευτερεύουσα Τελική πρόταση
- ✓ **Tum adulescens ruit qui certaret** → Δευτερεύουσα αναφορική τελική πρόταση
- ✓ **Tum adulescens ruit certatum** → αιτιατική του Σουπίνου
- ✓ **Tum adulescens ruit ad certandum** → *ad* + αιτιατική Γερουνδίου
- ✓ **Tum adulescens ruit causā certandi** → *causa/gratia* + γενική γερουνδίου

Δ.2.γ. Δευτερεύουσα ουσιαστική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *fit* της κύριας πρότασης και εκφράζει γεγονός ή συμβάν. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο *ut* (γιατί είναι καταφατική). Εκφέρεται με (δυνητική) Υποτακτική (γιατί στη λατινική γλώσσα το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μία υποκειμενική κατάσταση) Ενεστώτα (γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο) και αναφέρεται στο παρόν – μέλλον. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πραγματοποίησής του.

Δ.2.δ.

Philosophus dicit (α.χ.) / **dixit** (ι.χ.) **Curium et Fabricium, antiquissimos viros, et illis antiquiores** (ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ) **Horatios plane ac dilucide cum suis locutos esse;**

Επιμέλεια: Βασίλης Βούλγαρης, Φιλολόγος